

Οι ασθένειες του ΕΣΥ και η βρετανική θεραπεία

Ν. ΜΠΟΥΡΑΣ

Καθηγητής της Ψυχιατρικής
στο Institute of Psychiatry του King's College
του Λονδίνου

Ο νέος Αμερικανός πρόεδρος δε θα μπορέσει αυτή τη φορά να αποφύγει μεταρρυθμίσεις στο Σύστημα Υγείας των ΗΠΑ και αναμένεται να αποτελέσει μία από τις σημαντικές προτεραιότητές του. Την άποψη αυτή υποστήριξε πρόσφατα και ο γνωστός οικονομολόγος υγείας Victor Fucks, στο εγκυρότερο ιατρικό περιοδικό των ΗΠΑ (Victor Fucks: Three «Inconvenient Truths» about Health Care «The New England Journal of Medicine», October 23, 2008, pp 1749- 51).

Το υψηλό κόστος ιατρικής περίθαλψης, το γεγονός ότι μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού είναι ανασφάλιστο και η ραγδαία αύξηση των δαπανών για την υγεία έχουν καταστήσει το Σύστημα Υγείας των ΗΠΑ μη βιώσιμο. Τα τελευταία 30 χρόνια οι δαπάνες για την υγεία στις ΗΠΑ αυξάνονταν κατά 2,8% κατά μέσο όρο ετησίως περισσότερο από την υπόλοιπη οικονομία. Εάν αυτή η τάση δεν αναχαιπιστεί, τότε σε άλλα 30 χρόνια οι δαπάνες για την υγεία θα απορροφούν το 30% του ΑΕΠ των ΗΠΑ. Ο κύριος λόγος για την τάση αυτή είναι οι συνεχείς θεαματικές διαγνωστικές και θεραπευτικές τεχνολογικές εξελίξεις.

Εν μέρει το πρόβλημα θα μπορούσε να διορθωθεί, υποστηρίζει ο Fucks, εάν οι ΗΠΑ δημιουργήσουν έναν ανεξάρτητο οργανισμό αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας των νέων διαγνωστικών και θεραπευτικών μεθόδων, ανάλογο με το Βρετανικό Εθνικό Ινστιτούτο Κλινικής Αριστείας (National Institute of Clinical Excellence).

Το κόστος του Βρετανικού Εθνικού Συστήματος Υγείας, που γιόρτασε πρόσφατα τα 60 του χρόνια, εξακολουθεί να παραμένει σημαντικά χαμηλότερο από αυτό των άλλων δυτικών χωρών.

Το Βρετανικό Εθνικό Σύστημα Υγείας κατάφερε να είναι άμεσα προσπελάσιμο από όλον τον πληθυσμό, χωρίς διακρίσεις, χωρίς οποιαδήποτε οικονομική συναλλαγή, καθιερώνοντας σχέσεις αξιοπρέπειας.

Η ποιότητα παροχής των υπηρεσιών υγείας είναι υψηλού επιπέδου για όλη τη χώρα και οι επιστημονικές γνώσεις και ικανότητες των γιατρών και του προσωπικού χαίρουν παγκοσμίου αναγνώρισης. Πρόκειται για ένα Εθνικό Σύστημα Υγείας με βαθιά ριζωμένες αρχές και δομές λειτουργίας που βασίστηκε στην πρωτοβάθμια περίθαλψη, με τους οικογενειακούς γιατρούς και τα κέντρα υγείας. Παράλληλα προσφέρει μεγάλες εκπαιδευτικές δυνατότητες και απεριόριστες ερευνητικές ευκαιρίες.

Παρόλο ότι σταθερά το 90% του κοινού δηλώνει ικανοποιημένο από το Σύστημα, οι περισσότερες βρετανικές κυβερνήσεις προσπάθησαν να κάνουν διορθωτικές αλλαγές, συμπεριλαμβανομένης και της τωρινής, που ανακοίνωσε νέα μέτρα ποιοτικής βελτίωσης. Μερικές πέτυχαν, όπως ο διαχωρισμός «αγοραστών» και «προμηθευτών» των υπηρεσιών και ο θεσμός των «γενικών διοικητών» (general managers) των νοσοκομείων. Άλλες δεν απέδωσαν, όπως η εισαγωγή αρχών «εσωτερικής αγοράς» (internal market) με στόχο τη δημιουργία ανταγωνισμού ανάμεσα στις διάφορες νοσοκομειακές μονάδες. Στην ουσία όμως, το Σύστημα παραμένει ακλόνητο και εξακολουθεί να βρίσκεται βαθιά στην ψυχή κάθε Βρετανού πολίτη. Τα τελευταία χρόνια δόθηκε έμφαση στη βελτίωση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας του συστήματος.

Η Επιτροπή Παροχής Περίθαλψης (Health Care Commission) αξιολογεί ανελλιπώς τις προσφερόμενες υπηρεσί-

ες, καθώς και την απόδοση των Νοσοκομείων βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων, παρουσιάζοντας τα αποτελέσματα στο διαδίκτυο. Το μεγάλο δίλημμα όμως είναι εάν το Σύστημα μπορεί να συνεχίσει να χρηματοδοτείται εξ ολοκλήρου από το Κράτος και κατά πόσον, εάν ο τεράστιος αυτός οργανισμός, ο μεγαλύτερος από πλευράς αριθμού εργαζομένων στο δυτικό κόσμο, μπορεί να παραμείνει μία διοικητική οντότητα. Πρόσφατα πειράματα συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα έχουν προσφέρει αμφιλεγόμενα αποτελέσματα και με την παρούσα οικονομική κρίση μάλλον εγκαταλείπονται.

Το Βρετανικό Σύστημα Υγείας είχαν υπόψη τους και οι πρωτεργάτες του δικού μας ΕΣΥ που υλοποιήθηκε το 1983. Δυστυχώς όμως, η εικόνα που παρουσιάζει σήμερα το ΕΣΥ απέχει κατά πολύ από τις δομές και την ποιότητα του Βρετανικού. Η οργάνωση και λειτουργία του βρίσκεται σε κατάσταση απόλυτης σύγχυσης. Η ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών είναι χαμηλή και δεν έχει κερδίσει την εμπιστοσύνη του κόσμου. Πριν από 10 χρόνια η Ειδική Επιτροπή ξένων εμπειρογνομόνων είχε αποφανθεί ότι το Ελληνικό ΕΣΥ χαρακτηριζόταν από «πρωτοφανή αναρχία και αναποτελεσματικότητα». Προσπάθειες βελτίωσης που έγιναν κατά καιρούς, συνήθως με την εισαγωγή κάποιου νέου νομοσχεδίου, δεν καρποφόρησαν. Ολα αυτά διαδραματίζονται σε εποχή που η Ελλάδα διαθέτει όσο ποτέ άλλοτε πολυάριθμο και αξιόλογο ανθρώπινο δυναμικό τόσο σε γιατρούς, όσο και σε νοσηλευτές και ειδικούς επιστήμονες τόσο στο εσωτερικό, όσο και στο εξωτερικό.

Το μεγάλο ερώτημα είναι γιατί τόσα χρόνια μετά τη μεταπολίτευση η κατάσταση στο χώρο της Υγείας στην Ελλάδα

παραμένει τόσο προβληματική. Γιατί να είναι τόσο πίσω από τον υπόλοιπο Δυτικό κόσμο; Η αντίδραση από τις επιστημονικές οργανώσεις είναι υποτονική και οι συνδικαλιστικοί φορείς περιορίζονται συνήθως στις συντεχνιακές διεκδικήσεις των μελών τους. Δυστυχώς το ΕΣΥ δεν

κατόρθωσε να αποκτήσει τη λειτουργική αυτονομία και σταθερότητα που χρειάζεται κάθε Σύστημα Υγείας για να είναι αποδοτικό και τελεσφόρο.

Την αγωνία τους εκφράζουν πλέον δημόσια καθηγητές της Ιατρικής και άλλοι υπεύθυνοι παροχής υπηρεσι-

ών υγείας. Θα είναι προς όφελος όλων ένα καλά οργανωμένο και αποδοτικό ΕΣΥ ανταποκρινόμενο στις ανάγκες και τις προδιαγραφές που προσιδιάζουν στην Ελλάδα.

<http://www.kathimerini.gr> ■